ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժության և հոգեբանության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ. Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № ___18___

« 08 » 05. 2024թ.

ՄՀ/բ-128 ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **042101.00.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **042101.01.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **իրավագիտության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ **4-րդ կուրս/4-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ **Մարգարիտա Շահվերդյան Ստեփանի**
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե aravott@yahoo.com

Վանաձոր- 2024թ.

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժության և հոգեբանության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ. Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № ___18___

«_08_» 05. 2024թ.

ՄՀ/բ-128 ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **042101.00.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **042101.01.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **իրավագիտության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա**

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ **4-րդ կուրս/4-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ) ` **Մարգարիտա Շահվերդյան Ստեփանի**

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե aravott@yahoo.com

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները .
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
14.2. Հարցաշար
14.3. Գնահատման չափանիշներ

15. Դասընթացի համառոտ նկարագիր

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. **Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].**

«Հոգեբանություն» դասընթացը կարևորվում է իրավագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 042101.00.6 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «**Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս**»-ում:

2. **Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.**

1.1. Դասընթացի նպատակն է

- Ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական գիտության հիմնական կատեգորիաներին և հասկացություններին, հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական և հետազոտական խնդիրներին և դրանց լուծման ուղիներին. հոգեբանության ուղղությամբ չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Անձնավորության հոգեբանության և ճանաչողության ընդհանուր հիմնահարցերին
- Վերլուծել անձի անհատական առանձնահատկությունները (ընդունակություններ, խառնվածք, բնավորություն):
- Ձողք բերել վերլուծելու իր գործունեության ներքին (էմոցիոնալ և կամային) կարգավորման կարողություններ
- Պատկերացումներ անձի պահանջմունքների և մոտիվացիոն ոլորտի մասին,

2.,2.Դասընթացի խնդիրներն են

- Զարգացնելու ուսանողների ընդհանրական մտավոր կարողությունները՝ վերլուծություն, համեմատություն և համադրում, քննադատական մտածողությունը, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն հայթայթելու, մեկնաբանելու և ներկայացնելու կարողությունը:

3. **Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները**

«Հոգեբանություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող փիլիսոփայության կիրառական տեղեկատվական համակարգերի, տրամաբանության, մասնագիտական օտար լեզվի, մշակութաբանության դասընթացներից գիտելիքների առկայությունը:

4. **Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները**

*Դասընթացի **յուրացման արդյունքում** ուսանողները պետք է **իմանան***

- ✓ հոգեբանության կատեգորիաներն ու հասկացությունները,
- ✓ անձնավորության և ճանաչողական ոլորտի վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ,
- ✓ անձնավորության ձևավորման և զարգացման անհատական-հոգեբանական առանձնահատկությունները,
- ✓ հուզակամային ոլորտի առանձնահատկությունները:

Ուսանողը պետք է կարողանա

- ✓ ինքնուրույն կիրառել ստացած գիտելիքները հոգեբանության վերաբերյալ,
- ✓ ճիշտ կիրառել ճանաչողական պրոցեսների վերաբերյալ գիտելիքները,
- ✓ հասկանալ վարքի ընդհանուր օրինաչափությունները
- ✓ հմտություններ գիտական և ուսումնական հոգեբանական գրականության հետ աշխատանքի

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Հոգեբանություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իրավագետի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և իրավագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը**

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		**2 կրեդիտ/60 ժամ**

Աշխատանքի տեսակը		ժամաքանակ
Դասախոսություն		6
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		4
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		50
Ընդամենը		60
Ստուգման ձևը (ստուգարք / ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		ստուգարք

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. **<u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>**[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **<u>Սեմինար պարապմունքները</u>** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:
- **<u>Լաբորատոր աշխատանքները</u>** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսուոթյուն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրա-կացություն
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանքը</u>** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

---

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան –** ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝** [6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում

---

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	**Հոգեբանության որպես գիտության սահմանումը, կառուցվածքը, հետազոտման մեթոդները:** Հասկացություն հոգեկանի և նրա ֆունկցիաների մասին: Գիտակցությունը որպես իրականության արտացոլման բարձրագույն ձև: Գիտակցության հոգեբանական բնութագիրը: Անգիտակցականը հոգեկանի մեջ: Հոգեկանի դրսևորման ձևերը: **Հոգեբանական գիտությունների կառուցվածքը:** Ժամանակակից հոգեբանության հիմնական ուղղությունները: Բիհևիորիզմ: Հոգեվերլուծություն: Գեշտալտհոգեբանություն: Ժամանակակից հոգեբանությունը և նրա տեղը գիտությունների համակարգում: Հոգեբանության հետազոտման մեթոդները: **Հոգեկանի զարգացումը կենդանական աշխարհում, գիտակցության զարգացումը:**		2			5
2.	**Գործունեություն** Հասկացություն գործունեության մասին: Գործունեության կառուցվածքը: Դրդապատճառները և նրանց տեսակները: Գործողությունները և նրանց տեսակները: Շարժումները և նրանց տեսակները: Գործունեության յուրցումը. հմտություններ, կարողություններ: Սովորությունները և նրանց առանձնահատկությունները: Առաջատար գործունեությունը և նրա չափորոշիչները: **Խոսք և հաղորդակցում** Հասկացություն լեզվի և խոսքի: Խոսքը որպես հաղորդակցման գործընթաց: Խոսքի ֆունկցիաները: Խոսքի մեխանիզմները: Խոսքի տեսակները և նրանց նշանակությունը: Խոսքը որպես մտածողության գործիք և մարդու հոգեբանի դրսևորման տարր: Հաղորդակցումը, նրա բովանդակությունը և նպատակները: Հաղորդակցման դերը մարդու հոգեկանի զարգացման գործում: Մարդու և կենդանիների հաղորդակցման տարբերությունները: Հաղորդակցման կառուցվածքը: Հաղորդակցումը որպես տեղեկատվության փոխանակում: Հաղորդակցումը որպես փոխներգործություն:					10

[8] Նման է օրացուցային պլանին

	Կոնֆլիկտները, նրա զարգացումը և լուծման եղանակները: Հաղորդակցումը որպես միմյանց ընկալում: Նույնակացում, ռեֆլեքսիա, ստերեոտիպիզացիա (կարծրատիպեր):					
3.	**Անձնավորություն** Անհատ, անձնավորություն, անհատականություն: Պահանջմունքները որպես անձի ակտիվության հիմք: Պահանջմունքների տեսակները: Անձի տեսությունների վերլուծություն: Դրդապատճառները համաստորադասությունը: Վարքի դետերմինանտները: Նպատակները, հետաքրքրությունները, իդեալները: Համոզմունքները և անձի աշխարհայացքը: Դիրքորոշումները և նրա բաղադրիչները. Ճանաչողական, հուզական, վարքային: Ինքնագիտակցությունը և ինքնագնահատումը: Մարդու հավակնությունների մակարդակը: Անձի հոգեբանական պաշտպանվածությունը: Գործունեության դերը անձի ձևավորման գործում: **Միջանձնային հարաբերությունները խմբում** Հասկացություն խմբերի մասին: Խմբերի դասակարգման սկզբունքները և նրանց տեսակները: Միջանձնային հարաբերությունները խմբում և կոլեկտիվում: Մարդկանց կողմից միմյանց ընկալումը և ընդունումը: Բարեկամությունը, սերը, նրա տեսակները: Թշնամական հարաբերությունները մարդկանց միջև և նրանց առաջացման պատճառները: Անձի ինքնազգայությունը խմբում:		2			10
4.	**Ճանաչողական գործընթացները** **Ուշադրություն** Ուշադրությունը որպես արդյունավետ գործունեության պայման: Ուշադրության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Ուշադրության առանձնահատկությունները: Ուշադրության խանգառռքւմները: **Զգայություն** Զգայությունները և նրանց դերը մարդու կյանքում և գործունեության մեջ: Զգայությունների դասակարգումը: Զգայության տեսակները: Զգայության օրինաչափությունները: **Ըմբռնում** Ըմբռնման ֆունկցիաները: Ըմբռնման հիմնական որակները. Ըմբռնումը որպես գործողություն: Ըմբռնման տեսակները, նրանց դասակարգման հիմքերը: Ըմբռնման պատրանքները: **Հիշողություն** Հիշողության հիմնական պրոցեսները: Մտապահումը և նրա տեսակները: Պահպանումը և նրա առանձնահատկությունները: Վերարտադրումը և նրա առանձնահատկությունները: Մոռացման տեմպերը: Հիշողության խանգառումները: **Մտածողություն** Հասկացություն մտածողության մասին: Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: **Երևակայություն** Երևակայությունը և նրա դերը մարդու կյանքում: Երևակայության վերլուծական- համադրական բնույթը: Երևակայության տեսակները: Ստեղծագործական երևակայության պատկերների ստեղծման ուղիները. ագլյուտինացիա, համաբանություն, շեշտադրում, սխամավորում և այլն:	2				10
5.	**Զգացմունքներ** Հասկացություն հույզերի և զգացմունքների մասին: Հույզերի ֆունկցիաները՝ ազդարարական և կարգավորող: Զգացմունքների ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Զգացմունքները և մարդու պահանջմունքները: Հուզական վիճակների	2				5

	բնութագիրը՝ տրամադրություն, աֆեկտ, սթրես, հուզական տոն: Անձնավորությունը և զգացմունքները: Զգացմունքների տեսակները: Բարձրակարգ զգացմունքներ՝ պրակսիկ, բարոյական, բանական, գեղագիտական: Զգացմունքների դրսևորման առանձնահատկությունները և դաստիարակությունը: **Կամք** Հասկացություն կամքի մասին: Կամքը որպես գործողության նախադրյալ: Կամային գործողության կառուցվածքը և վերլուծությունը: Կամային ջանքերը: Անձնավորության կամային որակները: Կամքի անհատական առանձնահատկությունները: Աբուլիան, ապրակսիան և ծուլությունը որպես քույլ կամքի դրսևորում: Կամքի դաստիարակությունը: Հուզակամային ոլորտի հետազոտման մեթոդները:					
6.	**Խառնվածք** Հասկացություն խառնվածքի մասին: Խառնվածքի տիպերը. Սանգվինիկ, ֆլեգմատիկ, խոլերիկ և մելանխոլիկ: Խառնվածքը և մարդու նյարդային համակարգը: Խառնվածքի հոգեբանական բնութագիրը: Խառնվածքի կապը անձնավորության որակների հետ: **Ընդունակություններ** Հասկացություն ընդունակությունների մասին: Նախադրյալները որպես ընդունակությունների բնական հիմք: Ընդունակությունների տեսություններ: Ընդունակությունները և գործունեությունը: Ընդհանուր և մասնագիտական ընդունակություններ: Ընդունակությունների մակարդակները: Տաղանդը և վարպետությունը: Հանճարեղությունը: Ընդունակությունների փոխհատուցման հնարավորությունները: **Բնավորություն** Հասկացություն բնավորության մասին: Բնավորության կառուցվածքը: Բնավորության գծերը և անձնավորության հարաբերությունները: Բնավորության կապը անձնավորության ուղղվածության, խառնվածքի, ընդունակությունների հետ: Բնավորության ձևավորումը: Անհատականը և տիպայինը մարդու բնավորությունում: Բնավորության տիպերը և մարդկանց հետ աշխատելու հնարավորությունները:	2				10
		6	4			50
						ԸՆԴԱՄԵՆԸ 60

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ընդհանուր հոգեբանություն: Ա.Վ. Պետրովսկու խմբ. Երևան	1977
2.	Ա.Ա.Նալչաջյան Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ	1991
3.	Ս.Փիլոսյան Ընդհանուր հոգեբանություն: Բուհական դասագիրք	
4.	Ս.Արզումանյան Հոգեբանություն	2003
5.	Íåìîâ.Â.Ñ. Ïñèõîëîãèÿ. Ìèòåð.	2000
6.	Ãàìåçî Ì.Â, Äîìàøåíêî È.À. Àòëàñ ïî ïñèõîëîãèè, Ì	2015

7.	Выготский Л. С. Психология.	2000
8.	Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию: курс лекций.	2006
9.	Петухов В. В. Общая психология.	2001
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1	Лурия А.Р. Лекции по общей психологии	2006.
2	Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики	1981
3	Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность.	2004
4	Столяренко Л.Д. Основы психологии. Постов-на-Дону,	2003
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	http://lib.ysu.am/disciplines_bk/49dbcc761b0e1b1d1e78109c5969163c.pdf	
2.	https://aspu.am/website/images/files/Hogebanutyun.pdf	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	**Ճանաչողական գործընթացները**	**Ճանաչողական գործընթացները** **Ուշադրություն** Ուշադրությունը որպես արդյունավետ գործունեության պայման: Ուշադրության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Ուշադրության առանձնահատկությունները: Ուշադրության խանգառոքումները: **Զգայություն** Զգայությունները և նրանց դերը մարդու կյանքում և գործունեության մեջ: Զգայությունների դասակարգումը: Զգայության տեսակները: Զգայության օրինաչափությունները: **Ըմբռնում** Ըմբռնման ֆունկցիաները: Ըմբռնման հիմնական որակները. Ըմբռնումը որպես գործողություն: Ըմբռնման տեսակները, նրանց դասակարգման հիմքերը: Ըմբռնման պատրանքները: **Հիշողություն** Հիշողության հիմնական պրոցեսները: Մտապահումը և նրա տեսակները: Պահպանումը և նրա առանձնահատկությունները: Վերարտադրումը և նրա առանձնահատկությունները: Մոռացման տեմերը: Հիշողության խանգառումները: **Մտածողություն** Հասկացություն մտածողության մասին: Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: **Երևակայություն** Երևակայությունը և նրա դերը մարդու կյանքում: Երևակայության վերլուծական-	2	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		համադրական բնույթը: Երևակայության տեսակները: Ստեղծագործական երևակայության պատկերների ստեղծման ուղիները. ագլյուտինացիա, համաբանություն, շեշտադրում, սխամավորում և այլն:		
	Հուզակամային ոլորտ	**Զգացմունքներ** Հասկացություն հույզերի և զգացմունքների մասին: Հույզերի ֆունկցիաները` ազդարարական և կարգավորող: Զգացմունքների ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Զգացմունքները և մարդու պահանջմունքները: Հուզական վիճակների բնութագիրը` տրամադրություն, աֆեկտ, սթրես, հուզական տոն: Անձնավորությունը և զգացմունքները: Զգացմունքների տեսակները: Բարձրակարգ զգացմունքներ` պրակսիկ, բարոյական, բանական, գեղագիտական: Զգացմունքների դրսևորման առանձնահատկությունները և դաստիարակությունը: **Կամք** Հասկացություն կամքի մասին: Կամքը որպես գործողության նախադրյալ: Կամային գործողության կառուցվածքը և վերլուծությունը: Կամային ջանքերը: Անձնավորության կամային որակները: Կամքի անհատական առանձնահատկությունները: Աբուլիան, ապրակսիան և ծուլությունը որպես քույլ կամքի դրսևորում: Կամքի դաստիարակությունը: Հուզակամային ոլորտի հետազոտման մեթոդները:	2	
	Անհատական առանձնահատկություններ	**Խառնվածք** Հասկացություն խառնվածքի մասին: Խառնվածքի տիպերը. Սանգվինիկ, ֆլեգմատիկ, խոլերիկ և մելանխոլիկ: Խառնվածքը և մարդու նյարդային համակարգը: Խառնվածքի հոգեբանական բնութագիրը: Խառնվածքի կապը անձնավորության որակների հետ: **Ընդունակություններ** Հասկացություն ընդունակությունների մասին: Նախադրյալները որպես ընդունակությունների բնական հիմք: Ընդունակությունների տեսություններ: Ընդունակությունները և գործունեությունը: Ընդհանուր և մասնագիտական ընդունակություններ: Ընդունակությունների մակարդակները: Տաղանդը և վարպետությունը: Հանճարեղությունը: Ընդունակությունների փոխհատուցման հնարավորությունները: **Բնավորություն** Հասկացություն բնավորության մասին: Բնավորության կառուցվածքը: Բնավորության գծերը և անձնավորության հարաբերությունները: Բնավորության կապը անձնավորությոան ուղղվածության, խառնվածքի, ընդունակությունների հետ: Բնավորության ձևավորումը: Անհատականը և տիպայինը մարդու բնավորությունում:	2	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

		Բնավորության տիպերը և մարդկանց հետ աշխատելու հնարավորությունները:		

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
	Հոգեբանության որպես գիտության սահմանումը, կառուցվածքը, հետազոտման մեթոդները: Գործունեություն: Խոսք և հաղորդակցում	**Հոգեբանության որպես գիտության սահմանումը, կառուցվածքը, հետազոտման մեթոդները:** Հասկացություն հոգեկանի և նրա ֆունկցիաների մասին: Գիտակցությունը որպես իրականության արտացոլման բարձրագույն ձև: Գիտակցության հոգեբանական բնութագիրը: Անգիտակցականը հոգեկանի մեջ: Հոգեկանի դրսևորման ձևերը: **Հոգեբանական գիտությունների կառուցվածքը:** Ժամանակակից հոգեբանության հիմնական ուղղությունները: Բիհևիորիզմ: Հոգեվերլուծություն: Գեշտալտհոգեբանություն: Ժամանակակից հոգեբանությունը և նրա տեղը գիտությունների համակարգում: Հոգեբանության հետազոտման մեթոդները: **Հոգեկանի զարգացումը կենդանական աշխարհում, գիտակցության զարգացումը:Գործունեություն** Հասկացություն գործունեության մասին: Գործունեության կառուցվածքը: Դրդապատճառները և նրանց տեսակները: Գործողությունները և նրանց տեսակները: Շարժումները և նրանց տեսակները: Գործունեության յուրցումը. հմտություններ, կարողություններ: Սովորությունները և նրանց առանձնահատկությունները: Առաջատար գործունեությունը և նրա չափորոշիչները: **Խոսք և հաղորդակցում** Հասկացություն լեզվի և խոսքի: Խոսքը որպես հաղորդակցման գործընթաց: Խոսքի ֆունկցիաները: Խոսքի մեխանիզմները: Խոսքի տեսակները և նրանց նշանակությունը: Խոսքը որպես մտածողության գործիք և	2	Հարցում, ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԷԱ 1-2**

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		մարդու հոգեբանի դրսևորման տարր: Հաղորդակցումը, նրա բովանդակությունը և նպատակները: Հաղորդակցման դերը մարդու հոգեկանի զարգացման գործում: Մարդու և կենդանիների հաղորդակցման տարբերությունները: Հաղորդակցման կառուցվածքը: Հաղորդակցումը որպես տեղեկատվության փոխանակում: Հաղորդակցումը որպես փոխներգործություն: Կոնֆլիկտները, նրա զարգացումը և լուծման եղանակները: Հաղորդակցումը որպես միմյանց ընկալում: Նույնակացում, ռեֆլեքսիա, ստերեոտիպիզացիա (կարծրատիպեր):			
	Անձնավորություն Միջանձնային հարաբերությունները խմբում	**Անձնավորություն** Անհատ, անձնավորություն, անհատականություն: Պահանջմունքները որպես անձի ակտիվության հիմք: Պահանջմունքների տեսակները: Անձի տեսությունների վերլուծություն: Դրդապատճառները համաստորադասությունը: Վարքի դետերմինանտները: Նպատակները, հետաքրքրությունները, իդեալները: Համոզմունքները և անձի աշխարհայացքը: Դիրքորոշումները և նրա բաղադրիչները. Ճանաչողական, հուզական, վարքային: Ինքնագիտակցությունը և ինքնագնահատումը: Մարդու հավակնությունների մակարդակը: Անձի հոգեբանական պաշտպանվածությունը: Գործունեության դերը անձի ձևավորման գործում: **Միջանձնային հարաբերությունները խմբում** Հասկացություն խմբերի մասին: Խմբերի դասակարգման սկզբունքները և նրանց տեսակները: Միջանձնային հարաբերությունները խմբում և կոլեկտիվում: Մարդկանց կողմից միմյանց ընկալումը և ընդունումը: Բարեկամությունը, սերը, նրա տեսակները: Թշնամական հարաբերությունները մարդկանց միջև և նրանց առաջացման պատճառները: Անձի ինքնազգայությունը խմբում:	2	Հարցում, ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
		ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**4**		

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.	Հոգեբանական գիտությունների կառուցվածքը: Հոգեբանության հետազոտման մեթոդները	Հոգեբանական գիտությունների կառուցվածքը: Հոգեբանության հետազոտման մեթոդները Ժամանակակից հոգեբանության հիմնական ուղղությունները: Հոգեբանության կապը այլ գիտությունների հետ:	Ռեֆերատ	Հունիսի 20	Հարցում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Հոգեկանի զարգացումը կենդանական աշխարհում: Գիտակցության ծագումն ու զարգացումը	Հոգեկանը որպես էվոլյուցիայի արդյունք: Գրգռականությունը: Տրոպիզմներ: Զգայունակություն: Բնազդները: Անհատական վարքի ձևերը Վարքի բանական ձևերը: Հոգեկանի կախվածությունը միջավայրից և օրգանիզմի կառուցվածքից: Գիտակցության ծագումն և զարգացումը աշխատանքային գործունեության գործընթացում:	PP	Հունիսի 20	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
3.	Անձնավորության պրոբլեմը հոգեբանության մեջ:	Անձի տեսությունների վերլուծություն: Դրդապատճառները համաստորադասությունը: Ինքնագիտակցությունը և ինքնագնահատումը:	PP	Հունիսի 20	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
4.	Խոսք և հաղորդակցում	Խոսքի ֆունկցիաները: Խոսքի մեխանիզմները: Խոսքի տեսակները և նրանց նշանակությունը: Խոսքը որպես մտածողության գործիք և մարդու հոգեբանի դրսևորման տարր: Հաղորդակցումը, նրա բովանդակությունը և նպատակները: Հաղորդակցման կառուցվածքը: Հաղորդակցման բազմապլանային բնույթը: Կոնֆլիկտները, նրա զարգացումը և լուծման եղանակները:	PP	Հուլիսի 25	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

5.	Ըմբռնում երեխաների մոտ:	Ըմբռնման հիմնական առանձնահատկությունները: Ըմբռնումը որպես գործողություն: Ըմբռնման գործողությունների և շարժումների տեսակները: Ըմբռնման տեսակները, նրանց դասակարգման հիմքերը: Տարածության ըմբռնումը և նրա առանձնահատկությունները: Ժամանակի ըմբռնումը և նրա առանձնահատկությունները: Շարժման ըմբռնումը և նրա առանձնահատկությունները: Ըմբռնման պատրանքները:	Էսսե	Հուլիսի 25	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
6.	Հիշողություն	Հիշողության բնութագիրը: Հիշողության հիմնական պրոցեսները: Հիշողության անհատական առանձնահատկություններրը և նրանց կատարելագործման տեխնիկաները: Հիշողության խանգառումները:	PP	Հուլիսի 25	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
7.	Մտածողություն	Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Մտածողության օպերացիաները: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: Մտածողության անհատական առանձնահատկությունները	PP կամ ռեֆերատ	Հուլիսի 25	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

8.	Երևակայություն Երևակայությունը և անձնավորությունը:	Երևակայության վերլուծական-համադրական բնույթը: Երևակայության տեսակները: Երազանքները և ֆանտազիաները: Ստեղծագործական երևակայության պատկերների ստեղծման ուղիները. ագլյուտինացիա, համաբանություն, շեշտադրում, սխամավորում և այլն:	2	Հուլիսի 25	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
9.	Զգացմունքներ	Հույզերի կենսաբանական և սոցիալական նպատակահարմարությունը: Հուզական վիճակների բնութագիրը՝ տրամադրություն, աֆեկտ, սթրես, հուզական տոն Զգացմունքների տեսակները: Բարձրակարգ զգացմունքներ՝ պրակսիկ, բարոյական, բանական, գեղագիտական:		Օգոստոսի 5	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
10	Կամք	Կամային գործողության կառուցվածքը և վերլուծությունը: Կամային ջանքերը: Անձնավորության կամային որակները: Կամքի անհատական առանձնահատկությունները:	2	Օգոստոսի 5	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
11	Խառնվածք	Հասկացություն խառնվածքի մասին: Խառնվածքի տիպերը. Խառնվածքի հոգեբանական բնութագիրը:		Օգոստոսի 5	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**
12	Ընդունակություններ	Ընդունակությունների տեսություններ. ընդունակությունների Ընդունակությունների մակարդակները: Տաղանդը և վարպետությունը: Հանճարեղությունը: Ընդունակությունների զարգացման դինամիկան:		Օգոստոսի 5	Ներկայացում	**ՊԳ 1-8** **ԼԳ 4** **ԷԱ 1-2**

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Հատուկ կահավորում
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	Համակարգիչ, Էկրան
Այլ	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[16]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հոգեբանությունը՝ որպես գիտություն, առարկան և խնդիրները
2. Հոգեբանության հիմնական ճյուղերը
3. Հոգեբանության զարգացման հիմնական փուլերը
4. Հոգեկանի ռեֆլեկտոր բնույթը: Ազդարարային համակարգեր
5. Հոգեբանության ուսումնասիրության մեթոդները
6. Հոգեկանի զարգացումը կենդանական աշխարհում,
7. Գիտակցության հոգեբանական բնութագիրը:
8. Ժամանակակից հոգեբանության հիմնական ուղղությունները:
9. Մարդու և կենդանիների հոգեկանի էական տարբերությունները
10. Դրդապատճառները և նրանց տեսակները:
11. Գործունեության կառուցվածքը, տեսակները, առաջատար գործունեության
12. Անձնավորության պրոբլեմը հոգեբանության մեջ:
13. Անձի կառուցվածքը

---

[15] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

[16] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14. Պահանջմունքները որպես անձի ակտիվության հիմք: Պահանջմունքների տեսակները:
15. Անձի հոգեբանության տեսությունները:
16. Հմտություններ, կարողություններ, հմտությունների փոխներգործությունը
17. Միջանձնային հարաբերությունները խմբում
18. Խոսք և հաղորդակցում
19. Ուշադրության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները:
20. Հասկացություն անալիզատորների մասին: Զգայությունների դասակարգումը: Զգայության տեսակները:
21. Հարմարեցումը և զգայարանների սենսիբիլիզացիան: Զգայությունների փոխհամագործակցությունը: Սինեսթեզիա:
22. Հասկացություն ըմբռնման մասին: Ըմբռնման ֆունկցիաները: Ըմբռնման հիմնական որակները.
23. Ըմբռնման տեսակները, նրանց դասակարգման հիմքերը:
24. Ըմբռման առանձնահատկությունները, դասակարգումը, մարդու ըմբռնումը մարդու կողմից:
25. Հիշողության բնութագիրը: Հիշողության հիմնական պրոցեսները: Մտապահումը և նրա տեսակները:
26. Հիշողության ընդհանուր բնութագիրը, գործընթացները: Հիշողության խանգառումները
27. Մտածողության գործընթացները, տեսակները:
28. Խնդիրը որպես մտածողության օբյեկտ, մտածողության սուբյեկտը:
29. Մտածողության դասակարգման սկզբունքները, տեսակները
30. Մտածողության գործընթացները:
31. Հասկացություն երևակայության մասին, տեսակները, գործընթացները:
32. Հույզեր և զգացմունքներ: Հույզերի ազդարարային և կարգավորիչ դերը:
33. Բարձրակարգ զգացմունքները
34. Հասկացություն կամքի մասին, կամք և գիտակցություն:
35. Կամային բարդ գործընթացի առաջացման հոգեբանական մեխանիզմները
36. Հասկացություն ընդունակությունների մասին: Նախադրյալները որպես ընդունակությունների բնական հիմք:
37. Ընդունակությունների մակարդակները: Տաղանդը և վարպետությունը: Հանճարեղությունը:
38. Խառնվածքի հոգեբանական բնութագիրը, տիպերը
39. Բնավորություն. բնավորության գծեր, շեշտվածություն
40. Ինտելեկտ և ընդունակություններ

40.1. Գնահատման չափանիշները[17].

- Տեսական գիտելիքները 20 միավոր:
- Գործնական աշխատանքները. . . . . . :
- Սեմինար պարապմունքները 20 միավոր:
- Լաբորատոր աշխատանքները. . . . :
- Ինքնուրույն աշխատանքը 60միավոր:

[17] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ **042101.00.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **042101.01.6 Իրավագիտություն**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **իրավագիտության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր- 2024թ.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/բ - 128 Հոգեբանություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	10	Դասախոսություն	6

<table>
<tr><td rowspan="5"></td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3"></td><td>Սեմինար</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">50</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք, թեստ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">▪ Ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական գիտության հիմնական կատեգորիաներին և հասկացություններին, հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական և հետազոտական խնդիրներին և դրանց լուծման ուղիներին. հոգեբանության ուղղությամբ չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
▪ Անձնավորության հոգեբանության և ճանաչողության ընդհանուր հիմնահարցերին
▪ Վերլուծել անձի անհատական առանձնահատկությունները (ընդունակություններ, խառնվածք, բնավորություն):
▪ Զոռք բերել վերլուծելու իր գործունեության ներքին (էմոցիոնալ և կամային) կարգավորման կարողություններ
Պատկերացումներ անձի պահանջմունքների և մոտիվացիոն ոլորտի մասին</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
✓ հոգեբանության կատեգորիաներն ու հասկացությունները,
✓ անձնավորության և ճանաչողական ոլորտի վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ,
✓ անձնավորության ձևավորման և զարգացման անհատական-հոգեբանական առանձնահատկությունները,
✓ հուզակամային ոլորտի առանձնահատկությունները:

Ուսանողը պետք է կարողանա
✓ ինքնուրույն կիրառել ստացած գիտելիքները հոգեբանության վերաբերյալ,
✓ ճիշտ կիրառել ճանաչողական պրոցեսների վերաբերյալ գիտելիքները,
✓ հասկանալ վարքի ընդհանուր օրինաչափությունները
✓ հմտություններ գիտական և ուսումնական հոգեբանական գրականության հետ աշխատանքի</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">1 Հոգեբանության որպես գիտության սահմանումը, կառուցվածքը, հետազոտման մեթոդները:
Հասկացություն հոգեկանի և նրա ֆունկցիաների մասին: Գիտակցությունը որպես իրականության արտացոլման բարձրագույն ձև: Գիտակցության հոգեբանական բնութագիրը: Անգիտակցականը հոգեկանի մեջ: Հոգեկանի դրսևորման ձևերը:
Հոգեբանական գիտությունների կառուցվածքը:
Ժամանակակից հոգեբանության հիմնական ուղղությունները: Բիհևիորիզմ: Հոգեվերլուծություն: Գեշտալտհոգեբանություն: Ժամանակակից հոգեբանությունը և նրա տեղը գիտությունների համակարգում:
Հոգեբանության հետազոտման մեթոդները:
2. Գործունեություն Հասկացություն գործունեության մասին: Գործունեության կառուցվածքը: Դրդապատճառները և նրանց տեսակները:</td></tr>
</table>

Գործողությունները և նրանց տեսակները: Շարժումները և նրանց տեսակները: Գործունեության յուրցումը. հմտություններ, կարողություններ: Սովորությունները և նրանց առանձնահատկությունները: Առաջատար գործունեությունը և նրա չափորոշիչները:

Խոսք և հաղորդակցում

Հասկացություն լեզվի և խոսքի: Խոսքը որպես հաղորդակցման գործընթաց: Խոսքի ֆունկցիաները: Խոսքի մեխանիզմները: Խոսքի տեսակները և նրանց նշանակությունը: Խոսքը որպես մտածողության գործիք և մարդու հոգեբանի դրսևորման տարր: Հաղորդակցումը, նրա բովանդակությունը և նպատակները: Հաղորդակցման դերը մարդու հոգեկանի զարգացման գործում: Մարդու և կենդանիների հաղորդակցման տարբերությունները: Հաղորդակցման կառուցվածքը: Հաղորդակցումը որպես տեղեկատվության փոխանակում: Հաղորդակցումը որպես փոխներգործություն: Կոնֆլիկտները, նրա զարգացումը և լուծման եղանակները: Հաղորդակցումը որպես միմյանց ընկալում: Նույնակացում, ռեֆլեքսիա, ստերեոտիպիզացիա (կարծրատիպեր):

3. **Անձնավորություն**

Անհատ, անձնավորություն, անհատականություն: Պահանջմունքները որպես անձի ակտիվության հիմք: Պահանջմունքների տեսակները: Անձի տեսությունների վերլուծություն: Դրդապատճառները համաստորադասությունը: Վարքի դետերմինանտները: Նպատակները, հետաքրքրությունները, իդեալները: Համոզմունքները և անձի աշխարհայացքը: Դիրքորոշումները և նրա բաղադրիչները. Ճանաչողական, հուզական, վարքային: Ինքնագիտակցությունը և ինքնագնահատումը: Մարդու հավակնությունների մակարդակը: Անձի հոգեբանական պաշտպանվածությունը: Գործունեության դերը անձի ձևավորման գործում:

Միջանձնային հարաբերությունները խմբում

Հասկացություն խմբերի մասին: Խմբերի դասակարգման սկզբունքները և նրանց տեսակները: Միջանձնային հարաբերությունները խմբում և կոլեկտիվում: Մարդկանց կողմից միմյանց ընկալումը և ընդունումը: Բարեկամությունը, սերը, նրա տեսակները: Թշնամական հարաբերությունները մարդկանց միջև և նրանց առաջացման պատճառները: Անձի ինքնազգայությունը խմբում:

4 **Ճանաչողական գործընթացները**

Ուշադրություն Ուշադրությունը որպես արդյունավետ գործունեության պայման: Ուշադրության տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները: Ուշադրության առանձնահատկությունները: Ուշադրության խանգառոքւմները:
Զգայություն Զգայությունները և նրանց դերը մարդու կյանքում և գործունեության մեջ: Զգայությունների դասակարգումը: Զգայության տեսակները: Զգայության օրինաչափությունները:
Ըմբռնում Ըմբռնման ֆունկցիաները: Ըմբռնման հիմնական որակները. Ըմբռնումը որպես գործողություն: Ըմբռնման տեսակները, նրանց դասակարգման հիմքերը: Ըմբռնման պատրանքները: **Հիշողություն** Հիշողության հիմնական պրոցեսները: Մտապահումը և նրա տեսակները: Պահպանումը և նրա առանձնահատկությունները: Վերարտադրումը և նրա առանձնահատկությունները: Մոռացման տեմերը: Հիշողության խանգառումները: **Մտածողություն**

Հասկացություն մտածողության մասին: Մտածողությունը և պրոբլեմային իրադրությունը: Մտածողության տեսակները և

	նրանց առանձնահատկությունները: Մտածողությունը և խնդիրների լուծումը: **Երևակայություն** Երևակայությունը և նրա դերը մարդու կյանքում: Երևակայության վերլուծական-համադրական բնույթը: Երևակայության տեսակները: Ստեղծագործական երևակայության պատկերների ստեղծման ուղիները. ագլյուտինացիա, համաբանություն, շեշտադրում, սխամավորում և այլն: 4. **Զգացմունքներ** Հասկացություն հույզերի և զգացմունքների մասին: Հույզերի ֆունկցիաները` ազդարարական և կարգավորող: Զգացմունքների ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Զգացմունքները և մարդու պահանջմունքները: Հուզական վիճակների բնութագիրը` տրամադրություն, աֆեկտ, սթրես, հուզական տոն: Անձնավորությունը և զգացմունքները: Զգացմունքների տեսակները: Բարձրակարգ զգացմունքներ` պրակսիկ, բարոյական, բանական, գեղագիտական: Զգացմունքների դրսևորման առանձնահատկությունները և դաստիարակությունը: **Կամք** Հասկացություն կամքի մասին: Կամքը որպես գործողության նախադրյալ: Կամային գործողության կառուցվածքը և վերլուծությունը: Կամային ջանքերը: Անձնավորության կամային որակները: Կամքի անհատական առանձնահատկությունները: Աբուլիան, ապրակսիան և ծուլությունը որպես քույլ կամքի դրսևորում: Կամքի դաստիարակությունը: Հուզակամային ոլորտի հետազոտման մեթոդները: **5 Խառնվածք** Հասկացություն խառնվածքի մասին: Խառնվածքի տիպերը. Սանգվինիկ, ֆլեգմատիկ, խոլերիկ և մելանխոլիկ: Խառնվածքը և մարդու նյարդային համակարգը: Խառնվածքի հոգեբանական բնութագիրը: Խառնվածքի կապը անձնավորության որակների հետ: **Ընդունակություններ** Հասկացություն ընդունակությունների մասին: Նախադրյալները որպես ընդունակությունների բնական հիմք: Ընդունակությունների տեսություններ: Ընդունակությունները և գործունեությունը: Ընդհանուր և մասնագիտական ընդունակություններ: Ընդունակությունների մակարդակները: Տաղանդը և վարպետությունը: Հանճարեղությունը: Ընդունակությունների փոխհատուցման հնարավորությունները: **Բնավորություն** Հասկացություն բնավորության մասին: Բնավորության կառուցվածքը: Բնավորության գծերը և անձնավորության հարաբերությունները: Բնավորության կապը անձնավորությոան ուղղվածության, խառնվածքի, ընդունակությունների հետ: Բնավորության ձևավորումը: Անհատականը և տիպայինը մարդու բնավորությունում: Բնավորության տիպերը և մարդկանց հետ աշխատելու հնարավորությունները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**Ստուգարք, հարցում**
Գրականություն	**Պարտադիր-** Ընդհանուր հոգեբանություն: Ա.Վ. Պետրովսկու խմբ. Լրացուցիչ Ա.Ա.Նալչաջյան Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ Ս.Արզումանյան Հոգեբանություն Немов.В.С. Психология. Питер. Гамезо М.В, Домашенко И.А. Атлас по психологии, М **Լրացուցիչ** Лурия А.Р. Лекции по общей психологии Столяренко Л.Д. Основы психологии. Постов-на-Дону,

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	Դասախոսություն 6 Սեմինար 4
	Ինքնուրույն	50
	Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը	ստուգարք	
Դասընթացի նպատակը	▪ Ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական գիտության հիմնական կատեգորիաներին և հասկացություններին, հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական և հետազոտական խնդիրներին և դրանց լուծման ուղիներին. հոգեբանության ուղղությամբ չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ: ▪ Անձնավորության հոգեբանության և ճանաչողության ընդհանուր հիմնահարցերին ▪ Վերլուծել անձի անհատական առանձնահատկությունները (ընդունակություններ, խառնվածք, բնավորություն): ▪ Ձոռք բերել վերլուծելու իր գործունեության ներքին (էմոցիոնալ և կամային) կարգավորման կարողություններ Պատկերացումներ անձի պահանջմունքների և մոտիվացիոն ոլորտի մասին	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Ստուգարք, հարցում	
Գրականություն	Պարտադիր- Ընդհանուր հոգեբանություն: Ա.Վ. Պետրովսկու խմբ. Լրացուցիչ Ա.Ա.Նալչաջյան Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ Ս.Արզումանյան Հոգեբանություն Немов.В.С. Психология. Питер. Гамезо М.В, Домашенко И.А. Атлас по психологии, М Выготский Л. С. Психология.	